Lietas Nr. A420565912
Lietas arhīva Nr. A42-02467-13/17

SPRIEDUMS
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 9.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese D.Makarova,

piedaloties pieteicējas AS „NOSAUKUMS" pārstāvim /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Latvijas Bankas valdes pārstāvei /pers. C/ un /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz AS „NOSAUKUMS" pieteikumu par Latvijas Bankas valdes 2012.gada 18.oktobra lēmuma Nr.1144/1 „Par apstrīdēto Latvijas Bankas licencēšanas komisijas 2012.gada 28.augusta administratīvo aktu Nr.32/2" atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Latvijas Banka 1997.gada 19.jūnijā pieteicējai AS „NOSAUKUMS" izsniedza licenci Nr./numurs/ ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai /adrese/ (turpmāk – Licence).

Latvijas Bankas pilnvarotās personas 2012.gada 30.maijā veica standarta pārbaudi pieteicējas ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas vietā /adrese/ (turpmāk – Objekts), par ko tika sastādīts akts Nr.41. Savukārt no 2012.gada 30.maija līdz 12.jūlijam tika turpināta padziļinātā pārbaude par Latvijas Bankas 2009.gada 13.maija noteikumu Nr.36 „Ārvalstu valūtu skaidrās naudās naudas pirkšanas un pārdošanas noteikumi" (turpmāk – Latvijas Bankas noteikumi), Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Likums), Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumu Nr.1071 „Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) un normatīvo aktu patērētāju tiesību aizsardzības un komercdarbības jomā prasību ievērošanu periodā no 2011.gada 23.marta līdz 2012.gada 30.aprīlim. Par to tika sastādīts padziļinātās pārbaudes akts Nr.51.

Latvijas Bankas Licencēšanas komisija, pamatojoties uz pārbaužu aktos fiksētajiem pieteicējas pieļautajiem normatīvo aktu pārkāpumiem, 2012.gada 28.augustā pieņēma lēmumu Nr.32/2 (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru cita starpā nolēma anulēt Licenci. Ar Latvijas Bankas valdes 2012.gada 18.oktobra lēmumu Nr.1144/1 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētajā lēmumā norādīti šādi apstākļi un argumenti:

[1.1] Saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumiem Latvijas Banka ir tiesīga anulēt kapitālsabiedrībai izsniegto ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas licenci, ja iestājas kāds no Latvijas Bankas noteikumu 60.punktā paredzētajiem nosacījumiem jeb gadījumos, ja kapitālsabiedrība pārkāpj attiecīgo normatīvo aktu prasības. Pieteicēja ir pārkāpusi vairākas Latvijas Bankas noteikumu prasības, proti:

[1.1.1] Objektā pārbaudes brīdī bija atvērtas kases operāciju kabīnes durvis un kabīnē brīvi varēja iekļūt trešās personas, līdz ar to pieteicēja ir pārkāpusi Latvijas Bankas noteikumu 65.punkta prasības, saskaņā ar kurām kapitālsabiedrība drīkst pirkt un pārdot ārvalstu valūtu tikai šim nolūkam īpaši ierīkotā ārvalstu pirkšanas un pārdošanas vietā, kas sastāv no slēdzamas kases operāciju kabīnes un klientu zonas (..).

[1.1.2] Turot atvērtas kases operāciju kabīnes durvis, pieteicēja nav nodrošinājusi Latvijas Bankas noteikumu 66.1., 66.4. un 66.6.apakšpunkta prasību izpildi, proti, atbilstošus apstākļus naudas saglabāšanai, klientu identifikācijas datu aizsardzībai un saglabāšanai un fiziskai drošībai, novēršot iespēju netraucēti iekļūt nepiederošajai personai.

[1.1.3] Norādē pie kases operāciju lodziņa un ārpus telpām ārvalstu valūtu kursus pieteicēja bija norādījusi ar zīmuli un atsevišķi kursi bija slikti redzami un nesalasāmi, atsevišķām valūtām nebija norādīts valūtu nosaukums un valūtu vienību skaits vai arī tas bija norādīts

slikti salasāmā veidā, kā arī nebija norādīts pieteicējas nosaukums un juridiskā adrese, līdz ar to pieteicēja ir pārkāpusi Latvijas Bankas noteikumu 73.punktu, kurā ir noteiktas prasības norādīt šādu informāciju, turklāt darīt to skaidri salasāmā un noturīgā veidā.

[1.1.4] Pieteicējas klientiem redzamajā vietā izvietotajā informatīvajā norādē trešās personas atsevišķām valūtām patvaļīgi varēja veikt ārvalstu valūtu kursu izmaiņas, tādējādi pieteicēja ir pārkāpusi Latvijas Bankas noteikumu 75.punktu, kas noteic, ka informāciju par pirkšanas un pārdošanas pamatkursiem norāda tā, lai nepieļautu iespēju trešajām personām patvaļīgi veikt labojumus.

[1.1.5] Kontrolpirkuma laikā Objektā pieteicējas kasiere klientam neizskaidroja darījuma nosacījumus, proti, nenosauca ārvalstu valūtas kursu, darījuma summu un citu būtisku informāciju. Tādējādi ir pārkāpts Latvijas Bankas noteikumu 84.punkts, kurā noteikts, ka pirms ārvalstu valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījuma veikšanas kasieris pārliecinās, vai klients ir informēts par visiem kapitālsabiedrības piedāvātajiem nosacījumiem.

[1.1.6] Pārbaudē konstatēts, ka pieteicēja elektroniskā kases aparāta žurnālā ir veikusi neatrunātus labojumus, tajā skaitā ar korektoru, kas nozīmē, ka pieteicēja ir pārkāpusi likuma „Par grāmatvedību" 7.panta piekto daļu un Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 „Kases operāciju uzskaites noteikumi" 13.pantu, kurā noteikts, ka, izdarot labojumus kases operāciju žurnālā, tos atrunā, norādot, kas, kad un kāpēc veicis labojumus. Labojumu ar parakstu apliecina uzņēmuma kasieris un atbildīgais grāmatvedis.

[1.1.7] Pieteicēja ir izstrādājusi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējo kontroles sistēmu – dokumentu, kuru Latvijas Bankas Licencēšanas komisija ir akceptējusi 2010.gada 3.februārī. Šajā dokumentā noteikts, ka pieteicējas atbildīgās personas ne retāk kā reizi gadā izvērtē iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti un nepieciešamības gadījumā veic pasākumus tās uzlabošanai. Pieteicēja pēdējo iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitātes izvērtēšanu ir veikusi 2011.gada 10.martā, tādējādi pieteicēja ir pārkāpusi Likuma 8.pantu, kas paredz pienākumu uzlabot iekšējās kontroles sistēmu, regulāri izvērtējot iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti, ievērojot papildus riskus, kas var rasties jaunu tehnoloģiju ieviešanas un attīstības rezultātā, un, ja nepieciešams, veicot pasākumus iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes uzlabošanai.

[1.1.8] Pārbaudē konstatēts, ka pieteicēja nav veikusi apmācības darbiniekiem reizi gadā par iekšējās kontroles jautājumiem. Latvijas Bankas pilnvarotās personas, veicot kasieres /pers.H/un atbildīgo personu /pers. G/ un /pers. Z/ zināšanu pārbaudi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas jautājumiem, konstatēja, ka šīm personām minētajā jomā zināšanas ir vājas, tātad pieteicēja nav ievērojusi Likuma 9.pantu, atbilstoši kuram likuma subjekts (tātad arī pieteicēja) nodrošina, lai atbildīgie darbinieki pārzina ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu saistītos riskus, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu regulējošos normatīvos aktus.

[1.1.9] Pieteicēja pārbaudāmajā periodā veikusi 297 neparastus un aizdomīgus darījumus, no kuriem trīs gadījumos, veicot darījumus ar /pers. I/, /Pers. J/ un /Pers. V/*,* pieteicēja nav izgatavojusi klientu identificējošā dokumenta kopiju. Atsevišķu dokumentu kopijas ir izgatavotas sliktā kvalitātē (personu fotouzņēmumi nav saskatāmi, dokumenta identifikācijas dati ir grūti salasāmi). Tādējādi pieteicēja nav ievērojusi Likuma 12.panta pirmo daļu, kas noteic, ka fizisko personu identificē, pārbaudot tās identitāti pēc klienta personu apliecinoša dokumenta, kurā par rezidentu norādīts vārds, uzvārds un personas kods, bet par nerezidentu – vārds, uzvārds, dzimšanas datums, personu apliecinoša dokumenta numurs un izdošanas datums, valsts un institūcija, kas dokumentu izdevusi. Šajā sakarā pieteicēja nav ievērojusi arī Likuma 14.panta pirmo daļu, saskaņā ar kuru kredītiestāde un finanšu iestāde, uzsākot darījuma attiecības vai veicot šā likuma 11.pantā minētos darījumus, izgatavo to dokumentu kopijas, uz kuru pamata veikta klienta identifikācija.

[1.1.10] Pārbaudē konstatēts, ka pieteicēja vienā gadījumā no klienta pieņēmusi nepilnīgi aizpildītu klienta/ patiesā labuma guvēja identifikācijas karti, kurā nav norādīts, kura persona ir patiesā labuma guvējs. Līdz ar to pieteicēja nav ievērojusi Likuma 18.panta pirmās daļas 2.punktu, kas noteic, ka šā likuma subjekts noskaidro patieso labuma guvēju visiem klientiem, ja ir zināms vai rodas aizdomas, ka darījums tiek veikts citas personas interesēs vai uzdevumā.

[1.1.11] Veicot juridisko personu identifikāciju, pieteicēja nav noskaidrojusi, vai persona, kura ir izdevusi vai parakstījusi pilnvaru juridiskās personas vārdā veikt valūtas maiņas darījumu, ir kapitālsabiedrības paraksttiesīgā persona. Ar šādu rīcību pieteicēja ir pārkāpusi Likuma 13.panta pirmās daļas 3.punktu, otro daļu un 14.pantu, kur noteikta šāda prasība.

[1.1.12] Kā noskaidrots pārbaudē, pieteicēja, 2011.gada 12.jūlijā sastādot neparastu un aizdomīgu darījumu reģistra pārskatu par 2011.gada II ceturksni, pieņēmusi lēmumu pievērst uzmanību un veikt padziļinātu izpēti, pieprasot rakstisku apliecinājumu par naudas līdzekļu legālu izcelsmi fiziskajām personām /pers. K/ un /pers. L/, jo minētās personas divas reizes veikušas valūtas maiņu summās, kas pārsniedz 5000 latus. Vienlaikus pārbaudē konstatēts, ka minētās personas pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas ir veikušas valūtas maiņas darījumus, taču pieteicēja šīm personām nav veikusi padziļinātu izpēti un nav lūgusi sniegt rakstisku apliecinājumu par naudas līdzekļu legālu izcelsmi. Tādējādi pieteicēja nav ievērojusi Likuma 16., 17. un 19.pantu, kurā noteikts, kādos gadījumos un kādā veidā veicama klienta izpēte un kāda informācija šajā sakarā ir noskaidrojama.

[1.1.13] Pārbaudē arī konstatēts, ka pieteicējas atbildīgās personas, aizpildot neparastu un aizdomīgu darījumu reģistru, nav konstatējušas, ka uzdotie uzdevumi veikt klientu (/pers. K/ un /pers. L/) izpēti nav izpildīti. Turklāt par 2011.gada IV ceturksni un 2012.gada I ceturksni pieteicēja nav veikusi neparastu un aizdomīgu darījumu reģistra pārskatīšanu, tādējādi neievērojot pieteicējas izstrādātās un Latvijas Bankas Licencēšanas komisijas apstiprinātās iekšējās kontroles sistēmas VIII nodaļā ietvertās prasības pārbaudīt neparastu un aizdomīgu darījumu reģistru vienu reizi ceturksnī.

[1.1.14] Pārbaudāmajā periodā pieteicēja veikusi 297 neparastus vai aizdomīgus darījumus, par kuriem nosūtījusi ziņojumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam. Minētie ziņojumi 172 gadījumos nosūtīti darījuma dienā vai nākamajā darba dienā, taču 125 gadījumos, kas ir 42% no kopējo šādu darījumu skaita pārbaudes periodā, ziņojumi nosūtīti otrajā līdz pat vienpadsmitajā dienā pēc darījuma veikšanas. Līdz ar to pieteicēja ir pārkāpusi Likuma 30.panta pirmās daļas 1.un 2.punktā noteikto pienākumu ziņot par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem nekavējoties.

[1.2] Ņemot vērā pārbaudē konstatētos pārkāpumus, Latvijas Bankas valde secinājusi, ka tiem ir formāls sastāvs, proti, atbildība ir

saistīta nevis ar seku iestāšanos, bet gan ar pārkāpuma izdarīšanu, tātad, lai pieteicēju sauktu pie atbildības, nav nepieciešams konstatēt kaitējuma nodarīšanas faktu, kā to uzskata pieteicēja.

[1.3] Latvijas Bankas valdes ieskatā pieteicējas izdarītie pārkāpumi ir nopietni, nevis nebūtiski, kā to norāda pieteicēja. Tie ir nodarījuši kaitējumu ar Latvijas Bankas noteikumiem un citiem normatīvajiem aktiem aizsargātajai pārvaldes kārtībai un personu tiesībām un interesēm. Turklāt pieteicējas izdarītie pārkāpumi paaugstina risku noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai, jo pieteicējas kasieres un atbildīgās personas nav spējīgas rīkoties atbilstoši Likuma prasībām, konstatēt aizdomīgus un neparastus darījumus un savlaicīgi ziņot par tiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam.

[1.4] Latvijas Bankas darbinieki jau iepriekš veica pārbaudes pieteicējas ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas vietās, un jau iepriekš tika konstatēts, ka pieteicēja ir pārkāpusi Latvijas Bankas noteikumu un citu normatīvo aktu prasības. Par to tika pieņemti lēmumi 2009.gada 12.augustā, 2009.gada 23.septembrī divi lēmumi, 2010.gada 11.augustā un 2011.gada 30.martā. Tātad pieteicējai bija zināmi, kādi normatīvo aktu pārkāpumi ir konstatēti tās darbībā; pieteicējai tas bija jāņem vērā. Turklāt, nosūtot pieteicējai 2011.gada 30.marta lēmumu, Latvijas Bankas Licencēšanas komisija bija vērsusi pieteicējas uzmanību uz nepieciešamību pievērst lielāku vērību Likumā ietvertajām prasībām attiecībā uz klientu izpēti un pilnveidot tās klientu izpētes jautājumus, izvērtējot arī nepieciešamību pilnveidot iekšējās kontroles sistēmu. Tātad pieteicējai bija zināms, ka ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas vietas darbība tiek uzraudzīta un par attiecīgo normatīvo aktu pārkāpumiem ir paredzēta atbildība. Tāpat pieteicējai bija iespēja nodrošināt konkrēto normatīvo aktu prasību ievērošanu, jo pieteicēja nav norādījusi uz kādiem būtiskiem un objektīviem apstākļiem, kas to traucētu. Tādējādi, tā kā pieteicēja nav ņēmusi vērā Latvijas Bankas Licencēšanas komisijas iepriekš pieņemtajos lēmumos par pārbaudē konstatētajiem pārkāpumiem norādīto un attiecīgo normatīvo aktu pārkāpumus ir pieļāvusi atkārtoti, pieteicējai pamatoti nolemts piemērot tieši tādu soda veidu kā Licences anulēšana. Latvijas Bankas valdes ieskatā konkrētajā gadījumā nav iespējami pieteicējas tiesības un tiesiskās intereses mazāk ierobežojoši līdzekļi, jo Licences anulēšana tikai vienai ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas vietai, kurā konstatēti nopietni pārkāpumi apstākļos, kad pieteicēja attiecīgo normatīvo aktu pārkāpumus ir pieļāvusi sistemātiski, Licences anulēšana ir maigākais pieteicēju ietekmējošais piespiedu līdzeklis, proti, pārējās pieteicējai izsniegtās licences ārvalstu valūtas pirkšanai un pārdošanai pieteicējai nav anulētas. Latvijas Bankas valdes ieskatā šāds piespiedu līdzeklis ir arī piemērots taisnīga un tiesiska mērķa sasniegšanai – visu licences ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai saņēmušo subjektu tiesiski pareizas darbības nodrošināšanai. Šāds piespiedu līdzeklis ir arī atbilstīgs jeb samērīgs, it īpaši patērētāju tiesību aizsardzības jomā, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja 2012.gada 5.novembrī vērsās administratīvajā tiesā, lūdzot to atcelt. Pieteikumā norādīti šādi argumenti un apsvērumi:

[2.1] Latvijas Bankas valde ir nepareizi piemērojusi tiesību normas un ir kļūdījusies lietderības apsvērumos.

[2.2] Latvijas Bankas valde ir pamatoti norādījusi uz pieteicējas pieļautajiem normatīvo aktu un iekšējās kontroles sistēmas dokumenta prasību pārkāpumiem, taču pieteicēja iebilst, ka šie pārkāpumi izdarīti ar nodomu (apzināti), jo tie ir izdarīti aiz neuzmanības, tā kā Objektā strādājošās kasieres un atbildīgās personas, pieļaujot nebūtiskus normatīvo aktu pārkāpumus, vieglprātīgi paļāvās, ka nelabvēlīgās tiesiskās sekas neiestāsies. Pēc padziļinātās pārbaudes pieteicēja pieļautos pārkāpumus nekavējoties novērsa.

[2.3] Pieteicējas pieļautie normatīvo aktu pārkāpumi ir nebūtiski, nevienai personai zaudējumi nav nodarīti un nekādas kaitīgās sekas pārkāpumu rezultātā nav iestājušās. Tādējādi Latvijas Bankas valdei nebija pamata piemērot vislielāko pieteicējas tiesības ierobežojumu – Licences anulēšanu. Šādos apstākļos bija pamats piemērot Latvijas Bankas noteikumu 57.punktu, apturot Licences darbību, nevis anulējot Licenci. Ja pieteicēja pēc Licences darbības apturēšanas konstatētos pārkāpumus nebūtu novērsusi un atkārtoti pieļautu normatīvo aktu pārkāpumus, tikai tad būtu pamats Licences anulēšanai. Tā kā Latvijas Bankas Licencēšanas komisija uzreiz pieņēma visbargāko pieteicēju ietekmējošo piespiedu līdzekli un Latvijas Bankas valde to atstāja negrozītu, ir pieļauts Administratīvā procesa likuma 12. un 13.pantā nostiprinātā demokrātiskas valsts iekārtas principa un samērīguma principa pārkāpums.

[2.4] Konkrētajā gadījumā ir pieņemts brīvais administratīvais akts, kas nozīmē, ka bija nepieciešamas piemērot Administratīvā procesa likuma 65.panta ceturtās daļas nosacījumus, veicot lietderības apsvērumus, kas konkrētajā gadījumā tika izdarīti kļūdaini. Tā rezultātā ir pārkāptas pieteicējas tiesības uz īpašumu, kas garantētas Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Pirmā protokola 1.pantā un Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā. Pieteicējas tiesību uz īpašumu ierobežojums nav attaisnojams un nekalpo leģitīmam mērķim, tas ir arī nesamērīgs. Turklāt, anulējot Licenci, tika pārkāpts arī Administratīvā procesa likuma 5.pantā paredzētais privātpersonu tiesību ievērošanas princips.

[2.5] Pārsūdzētais lēmums ir pretrunā arī ar Administratīvā procesa likuma 6.pantā nostiprināto vienlīdzības principu, jo, kā redzams no masu informācijas līdzekļos publicētās informācijas, valūtas maiņas uzņēmums SIA „/NOSAUKUMS 1/" nelikumīgu darījumu rezultātā no Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošā uzņēmuma SIA „/NOSAUKUMS 2/" ir saņēmusi 1,2 miljonus latu, kas palika valūtas maiņas punktos un nodrošināja SIA „/NOSAUKUMS 1/" saimniecisko darbību. Lai arī par minētajiem pārkāpumiem uzsākts kriminālprocess, tomēr SIA „/NOSAUKUMS 1/" ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai izsniegtā licence nav anulēta.

[2.6] Minētie apsvērumi pieteicējas ieskatā liecina par pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumu.

[3] Latvijas Bankas valde tiesai iesniegtajā paskaidrojumā, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem motīviem, uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, tāpēc pieteikums ir noraidāms.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis lūdza pieteikumu apmierināt, paužot viedokli, ka konkrētajā gadījumā ir pieļauts samērīguma principa pārkāpums. Savukārt iestādes pārstāves lūdza pieteikumu noraidīt, uzskatot, ka samērīguma princips tika ievērots, kā arī norādot, ka pieteicējas izdarītie pārkāpumi ir būtiski un nozīmīgi, tāpēc pieteicējai ir piemērojamas sekas tieši Licences anulēšanas veidā.

Motīvu daļa

[5] Lietā izšķirams jautājums, vai Latvijas Banka pamatoti anulēja pieteicējai izsniegto Licenci.

[6] Kā izriet no lietas, Latvijas Bankas pilnvarotās personas 2012.gada 30.maijā veica standarta pārbaudi Objektā, savukārt no 2012.gada 30.maija līdz 12.jūlijam tika turpināta padziļinātā pārbaude par to, kā pieteicēja ievēro Likuma prasības, Ministru kabineta noteikumus, Latvijas Bankas noteikumus, kā arī citu normatīvo aktu prasības patērētāju tiesību aizsardzības un komercdarbības jomā. Pārbaužu rezultātā tika konstatēts, ka pieteicēja ir pārkāpusi vairākas normatīvo aktu prasības. Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē paskaidroja, ka pieteicēja neapstrīd tās darbībā konstatētos normatīvo aktu pārkāpumus. Arī pieteikumā minēts, ka Latvijas Bankas valde pamatoti norādījusi uz pieteicējas pieļautajiem pārkāpumiem. Vienlaikus pieteikumā norādīts, ka Latvijas Bankas valde ir nepareizi piemērojusi tiesību normas. Tiesa, pārbaudot pārsūdzēto lēmumu un lietas materiālus, nekonstatē Latvijas Bankas valdes pieļautos pārkāpumus šajā sakarā, proti, tiesa atzīst, ka Latvijas Bankas valde pārsūdzētajā lēmumā uzskaitīto tiesību normu tiesisko sastāvu ir pareizi piemērojusi lietā konstatētajam faktiskajam sastāvam. Tā kā pieteicēja šajā sakarā iebildumus un argumentus nav norādījusi, un tā kā tiesa pārsūdzēto lēmumu šajā daļā atzīst par tiesisku un pamatotu, tiesa, neatkārtojot iestādes motivāciju, kas attiecas uz tiesību normu piemērošanu sakarā ar pieteicējas pieļautajiem pārkāpumiem, tai pievienojas ([1.1.1]-[1.1.14]).

[7] Pieteicēja, uzskatot, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks, pēc būtības ir norādījusi divus argumentus, proti, konstatētie pārkāpumi nav būtiski, un iestāde ir kļūdījusies lietderības apsvērumos. Arī tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pauda viedokli, ka iestāde, izdarot nepareizus lietderības apsvērumus un pārkāpjot samērīguma principu, ir nonākusi pie kļūdainiem secinājumiem. Tiesa turpmāk minēto iemeslu dēļ šādus pieteicējas argumentus uzskata par nepamatotiem.

[8] Pārbaužu laikā tika pārbaudītas pieteicējas kasieru un atbildīgo personu zināšanas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem un tika konstatēts, ka šīm personām attiecīgās zināšanas ir ļoti vājas. Piemēram, kā izriet no padziļinātās pārbaudes akta Nr.51 pielikumiem, pieteicējas darbinieces /pers. G/ un /pers. H/ no astoņiem jautājumiem par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu vispār nespēja atbildēt uz pieciem jautājumiem, uz diviem jautājumiem spēja atbildēt daļēji un tikai uz vienu jautājumu tika sniegta pilnīga atbilde.

Tiesas ieskatā šāds Likuma 9.panta pārkāpums, proti, nenodrošināšana, lai atbildīgās personas pārzina ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu saistītos riskus un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu regulējošos normatīvos aktus, nav vērtējams kā nebūtisks, jo Likuma prasību nezināšana rada paaugstinātu risku noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai. Kā pareizi norādīts iestādes paskaidrojumos, pieteicējas kasieres un atbildīgās personas, nezinot Likuma, Ministru kabineta noteikumu un arī pieteicējas iekšējās kontroles sistēmas dokumenta prasības, nespēj konstatēt neparastus un aizdomīgus darījumus un rīkoties atbilstoši Likuma prasībām. Savukārt, neidentificējot neparastus un aizdomīgus darījumus un atbilstošā kārtā nerīkojoties, tiek pieļauta iespēja legalizēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus un finansēt terorismu. Šādā situācijā tiek apdraudēta gan valsts un visas sabiedrības drošība, gan arī valsts tautsaimniecība, kas nav vērtējami mazsvarīgi un nebūtiski.

[9] Paaugstinātu risku noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai rada arī nesavlaicīga ziņošana Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem ([1.1.14]). Kā pareizi norāda iestāde, savlaicīgi nesaņemot attiecīgo informāciju, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests nevar veikt tam normatīvajos aktos noteiktos pamatuzdevumus, tostarp sniegt informāciju pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm, prokuratūrai vai tiesai, ja šī informācija rada pamatotas aizdomas, ka konkrētā persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, veicot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu vai šādu noziedzīgu nodarījumu mēģinājumu. Tāpēc arī šā sprieduma 1.1.14.apakšpunktā norādītais pārkāpums nevar tikt atzīts par nebūtisku.

[10] Iepriekš minēto iemeslu dēļ par nebūtisku pārkāpumu nav atzīstams arī pieteicējas pieļautais pārkāpums, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā nenoskaidrojot patiesā labuma guvēju un neveicot klienta izpēti ([1.1.9], [1.1.10], 1.1.12], [1.1.13]).

[11] Par nebūtisku nav atzīstams arī cits pārkāpums, proti, tā kā Objektā nebija aizvērtas kases operāciju kabīnes durvis, netika

nodrošināta darījumu konfidencialitāte, tā rezultātā tika radīts apdraudējums to personu tiesībām un tiesiskajām interesēm, kuras veica ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas darījumus. Neaizslēdzot kases operāciju kabīnes durvis, netika arī novērsta iespēja tajās netraucēti iekļūt nepiederošajām personām, tādējādi pieteicēja nav arī nodrošinājusi atbilstošus apstākļus naudas saglabāšanai un fiziskai drošībai, kas nav vērtējams mazsvarīgi un formāli.

[12] Mazsvarīgi nav vērtējams arī cits pārkāpums, proti, neskaidra ārvalstu valūtu kursu atspoguļošana, tostarp ārvalstu valūtu kodu nepareiza norādīšana un ārvalstu valūtu nosaukumu nenorādīšana, jo tā rezultātā tiek aizskartas patērētāju tiesības un tiesiskās intereses, tā kā šādos apstākļos patērētājiem tiek liegta iespēja gūt patiesu un skaidru informāciju par darījumu, tostarp par ārvalstu valūtas vērtību. Pie šāda secinājuma tiesa nonāk, minēto pārkāpumu vērtējot kopsakarā ar citu pieteicējas pieļauto pārkāpumu, proti, to, ka pieteicējas darbinieki pirms darījuma neizskaidroja klientiem darījuma nosacījumus, cita starpā nenosaucot ne ārvalstu valūtas kursu, ne darījuma summu.

[13] Apkopojot iepriekš norādīto, tiesa nepiekrīt pieteikumā paustajam, ka Latvijas Bankas valde ir nepareizi novērtējusi pārkāpumu būtiskumu un nozīmīgumu, kā rezultātā ir nonākusi pie kļūdainiem secinājumiem un nepareiza lēmuma anulēt Licenci. Latvijas Bankas valde pamatoti norādījusi, ka pieteicējas pārkāpumi ir būtiski un tie ir radījuši apdraudējumu gan patērētāju tiesībām un tiesiskajām interesēm, gan sabiedrības drošībai, gan noteiktajai pārvaldes kārtībai, kas ietverta ne vien Likumā, bet arī Latvijas Bankas noteikumos, kas pieteicējai ir saistoši. Turklāt, kā pareizi uzskata Latvijas Bankas valde, lai lemtu par Licences anulēšanu, nav nepieciešams konstatēt pieteicējas pieļauto pārkāpumu sekas – kaitējuma vai zaudējumu esību, jo atbildība par pieļautajiem pārkāpumiem iestājas līdz ar pārkāpuma izdarīšanas faktu. Tiesa nepiekrīt arī pieteicējas pārstāvja tiesas sēdē paustajam viedoklim, ka Licence nebūtu anulējama tā iemesla dēļ, ka pieteicēja ir novērsusi Latvijas Bankas Licencēšanas komisijas konstatētos pārkāpumus. Pirmkārt, daži no konstatētajiem pārkāpumiem vairs nav novēršami, piemēram, pārbaudāmajā periodā esošo klientu/patiesā labuma guvēju nenoskaidrošana un šo personu identifikācijas dokumentu kopiju neizgatavošana. Otrkārt, normatīvo aktu pārkāpumu novēršana pati par sevi nav vērtējama kā pamats pieteicējas atbrīvošanai no atbildības par normatīvo aktu pārkāpumiem apstākļos, kad pieteicēja normatīvo aktu pārkāpumus pieļauj sistemātiski un regulāri, kā tas norādīts pārsūdzētajā lēmumā un ko pieteicēja nav apstrīdējusi.

[14] Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks un atceļams arī tāpēc, ka iestāde ir kļūdījusies lietderības apsvērumos un ir pārkāpusi samērīguma principu. Arī šādu argumentu tiesa turpmāk norādīto iemeslu dēļ atzīst par nepamatotu.

[15] Likuma „Par Latvijas Banku" 11.panta otrā daļa noteic, ka Latvijas Banka ir tiesīga anulēt izsniegtās licences (atļaujas), ja tiek pārkāpta tās noteiktā ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas kārtība. Šāda kārtība ir noteikta Latvijas Bankas noteikumos, kuru prasības, kā tiesa konstatēja iepriekš un par ko lietā strīda nav, pieteicēja ir pārkāpusi.

Latvijas Bankas tiesības anulēt licences ārvalstu valūtas pirkšanai un pārdošanai ir paredzētas arī Latvijas Bankas noteikumos, kuri noteic arī gadījumos, kādos ir pamats lemt par attiecīgās licences anulēšanu. Tā, Latvijas Bankas noteikumu 60.punkts noteic, ka Latvijas Bankas licencēšanas komisijai ir tiesības lemt par ārvalstu valūtu pirkšanas un pārdošanas vietas licences vai visu licenču anulēšanu, ja kapitālsabiedrība neievēro šo noteikumu prasības (60.1.apakšpunkts), kapitālsabiedrība neievēro normatīvo aktu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu un iekšējās kontroles sistēmas politiku un procedūru dokumentu prasības (60.2.apakšpunkts), kapitālsabiedrība neievēro normatīvo aktu prasības patērētāju tiesību aizsardzības jomā (60.3.apakšpunkts), kapitālsabiedrība neievēro normatīvo aktu prasības fizisko personu datu apstrādes jomā (60.4.^{1} apakšpunkts).

Tā kā minētajos gadījumos Latvijas Bankas licencēšanas komisijai ir tiesības, nevis pienākums lemt par attiecīgās licences anulēšanu, ir pamatots pieteicējas arguments, ka izskatāmajā gadījumā nebija izdodams obligātais administratīvais akts.

[16] Apsverot administratīvā akta izdošanas vai tā satura lietderību, iestāde atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajai daļai lemj: 1) par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi; 2) par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai; 3) par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses; 4) par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

[16.1] Vērtējot pārsūdzētā administratīvā akta nepieciešamību, iestāde atzinusi, ka pēc būtības tas ir nepieciešams tiesiska un taisnīga mērķa sasniegšanai – visu licences ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai saņēmušo subjektu tiesiski pareizas darbības nodrošināšanai. Tiesa šādu vērtējumu atzīst par pareizu un uzskata, ka pārsūdzētā administratīvā akta mērķis ir vērsts arī uz to, lai arī pati pieteicēja ievērotu tās licencēto darbību regulējošo normatīvo aktu prasības. Šādu secinājumu tiesa cita starpā pamato ne vien ar to, ka pieteicējas pieļautie pārkāpumi ir būtiski, bet arī ar to, ka pieteicēja normatīvo aktu pārkāpumus pieļauj sistemātiski un regulāri. Proti, kā izriet no iestādes iesniegtajiem dokumentiem, pieteicējas licencētā darbība tika pārbaudīta jau iepriekš un tā rezultātā tika pieņemti lēmumi 2009.gada 12.augustā, 2009.gada 23.septembrī divi lēmumi, 2010.gada 11.augustā un 2011.gada 30.martā. No šiem lēmumiem redzams, ka daži no iepriekš pieļautajiem pārkāpumiem ir tādi paši kā izskatāmajā gadījumā. Tātad daži no pārkāpumiem vērtējami kā atkārtoti. Par minētajos lēmumos norādītajiem pārkāpumiem pieteicēja tika atbrīvota no atbildības. Vienlaikus Latvijas Bankas licencēšanas komisija 2011.gada 13.aprīļa vēstulē, nosūtot pieteicējai 2011.gada 30.marta lēmumu par administratīvās lietas izbeigšanu, vērsusi pieteicējas uzmanību uz to, ka pieteicējai būtu jāuzlabo normatīvo aktu prasību ievērošana; pieteicējas uzmanība tika vērsta uz konkrēto tiesību normu piemērošanu, piemēram, attiecībā uz to, ka ir

nepieciešams noskaidrot klienta/patiesā labuma guvēju. Kā redzams no sākotnējā lēmuma un pārsūdzētā lēmuma satura, pieteicēja šos norādījumus nav ņēmusi vērā, tāpat nav ņēmusi vērā iepriekšējo pārbaužu rezultātā sastādītajos lēmumos norādīto, jo, kā minēts iepriekš, atsevišķi pārkāpumi pieļauti atkārtoti. Šo iemeslu dēļ tiesa nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka iestādei bija jāpieņem lēmums par Licences darbības apturēšanu, nevis anulēšanu, un tikai tad, ja pieteicēja nenovērstu konstatētos normatīvo aktu pārkāpumus un arī turpmāk neievērotu normatīvos aktus, būtu pamats lemt pat Licences anulēšanu. Jau kopš 2009.gada 12.augusta, kad tika sastādīts lēmums par pārbaudes rezultātiem un pieteicēja tika atbrīvota no atbildības par pārkāpumiem, pieteicējai tika dota iespēja uzlabot normatīvo aktu prasību ievērošanu savā uzņēmumā. Tā kā pieteicēja to nav ņēmusi vērā un arī turpmāk ir pieļāvusi normatīvo aktu pārkāpumus, tiesa nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka arī šajā gadījumā pieteicējai bija jādod iespēja laboties. Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesas ieskatā iestāde, pieņemot lēmumu par Licences anulēšanu, ir pamatoti atzinusi, ka tieši ar šāda satura administratīvo aktu ir iespējams sasniegt taisnīgu un leģitīmu mērķi, tostarp, disciplinējot pieteicēju normatīvo aktu ievērošanas ziņā.

[16.2] Šā lēmuma iepriekšējā punktā minēto iemeslu un apsvērumu dēļ pārsūdzētais lēmums atzīstams arī par piemērotu attiecīgā mērķa sasniegšanai un par vajadzīgu, jo, kā pareizi uzskata iestāde, anulējot Licenci, ir pamats uzskatīt, ka pieteicēja varētu apzinīgāk attiekties pret Likuma un Latvijas Bankas noteikumu ievērošanu. Minētais pamatojams arī ar to, ka pieteicējai jau iepriekš tika dota iespēja sakārtot tās darbību bez piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas, taču, kā pareizi atzinusi iestāde, tas nav bijis pietiekami efektīvi, tāpēc ir piemērojami bargāki piespiedu ietekmēšanas līdzekļi.

[16.3] Tiesa uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams arī par atbilstīgu un ar to samērīguma princips, pretēji pieteicējas viedoklim, nav pārkāpts. Kā pareizi norāda Latvijas Bankas valde, Licences anulēšana ir efektīvs un samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu Likuma, Latvijas Bankas noteikumu un citu normatīvo aktu prasību ievērošanu, kā arī lai novērstu šādu pārkāpumu turpmāku izdarīšanu un mazinātu iespēju, ka Likuma, Latvijas Bankas noteikumu un citu normatīvo aktu prasības neievēro arī citas kapitālsabiedrības, kuras saņēmušas Latvijas Bankas licences ārvalstu valūtu pirkšanai un pārdošanai. Turklāt, kā tiesa norādīja jau iepriekš, tā kā pieteicējas darbiniekiem ir ļoti vājas zināšanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas normatīvo aktu jomā, pieteicēja nespēj savlaicīgi, pareizi un atbilstoši Likumam rīkoties, tādējādi radot paaugstinātu risku noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai un secīgi – apdraudot sabiedrības drošību un valsts ekonomiku. Līdz ar to Latvijas Bankas valde pareizi atzinusi, ka ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem kā tiem, kas piemēroti ar pārsūdzēto lēmumu, konkrētajā gadījumā, nebūtu iespējams aizsargāt valsts un visas sabiedrības intereses, tostarp tās sabiedrības daļas intereses, kuras aizsardzībai kā tādai vispār ir noteikta ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas vietu licencēšana. Citiem vārdiem, sabiedrības ieguvums, anulējot Licenci, ir lielāks nekā pieteicējas tiesību ierobežojums, jo pieteicējas tiesību ierobežojums pirkt un pārdot ārvalstu valūtu vienā konkrētajā vietā (Objektā) nav vērtējams kā tik nozīmīgs, cik nozīmīgs ir sabiedrības ieguvums no aizlieguma pirkt un pārdot ārvalstu valūtu tādā vietā (Objektā), kurā netiek ievērotas būtiskas Likuma, Latvijas Bankas noteikumu un citu normatīvo aktu prasības. Šā iemesla dēļ tiesa nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka ar pārsūdzēto lēmumu ir pārkāpts samērīguma princips un būtiski tiek aizskartas pieteicējas tiesības uz īpašumu.

Vērtējot pieteicējas īpašuma tiesību aizskārumu, norādāms arī tas, ka atbilstoši Latvijas Bankas noteikumu 60.punktam Latvijas Bankas licencēšanas komisijai ir tiesības anulēt ne tikai vienu licenci, kas izsniegta ārvalstu valūtas pirkšanai un pārdošanai vienā konkrētā vietā, bet arī visas kapitālsabiedrībai izsniegtās licences. Pieteicējai ir anulētas nevis visas Latvijas Bankas izsniegtās licences ārvalstu valūtas pirkšanai un pārdošanai, bet gan tikai viena licence ārvalstu valūtas pirkšanai un pārdošanai vienā konkrētā vietā (Objektā), kur ir konstatēti būtiski normatīvo aktu pārkāpumi. Šā iemesla dēļ tiesa nekonstatē ne samērīguma principa, ne arī privātpersonu tiesību ievērošanas principa pārkāpumu.

[17] Tiesa nekonstatē arī citu pieteikumā norādīto principu pārkāpumu, tostarp vienlīdzības principa pārkāpumu, jo, lai arī pieteicēja ir atsaukusies uz masu informācijas līdzekļos atrodamo informāciju par SIA „/NOSAUKUMS 1/" iespējamajiem pieļautajiem normatīvo aktu pārkāpumiem, Latvijas Bankas valde tiesai iesniegtajos paskaidrojumos norāda, ka tās rīcībā nav ziņu, ka pieteicējas norādītie pārkāpumi būtu pierādīti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, kas dotu pamatu SIA „/NOSAUKUMS 1/" izsniegtās licences anulēšanai. Pieteicēja nav norādījusi uz vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem pieteicējas un SIA „/NOSAUKUMS 1/" gadījumā, kas dotu pamatu vērtēt, vai iestādei bija jāpieņem vienādi lēmumi atbilstoši Administratīvā procesa likuma 6.pantā noteiktajam. Turklāt apstākļos, kad personas rīkojas prettiesiski un to atzīst, atsaukšanās uz vienlīdzības principu nav pieļaujama.

[18] Rezumējot iepriekš konstatēto un secināto, tiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par tiesisku un pamatotu, savukārt pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nolēma

noraidīt pilnībā AS „/NOSAUKUMS/" pieteikumu par Latvijas Bankas valdes 2012.gada 18.oktobra lēmuma Nr.1144/1 „Par apstrīdēto Latvijas Bankas licencēšanas komisijas 2012.gada 28.augusta administratīvo aktu Nr.32/2" atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Makarova